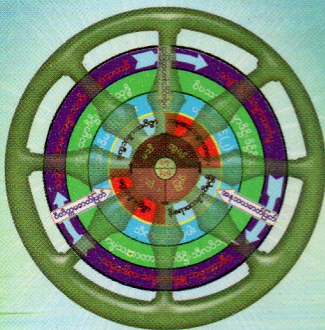

ဝိတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဝုဏ်ရည်

အရှင်ကုဗ္ဗိယ (သျှင်မိုးဝေ)

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဝတ်ရည်

အရှင်ကုဏ္ဍိယ (သျှင်မိုးဝေ)

- စာယ်လိပ် နေနေ
- အဆင်ပြေသလိုနေ
- နေချင်သလိုနေ
- ထင်ရှားရာကိုမှတ်
- သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီမြတ်။

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဂုဏ်ရည်

အရှင်ကုန္ဒိယ(သျှင်မိုးဝေ)

(မင်္ဂလာဗျူဟာဓမ္မစာပေသင်တန်းနှင့်
ရှင်သာမဏေဓမ္မပိမာန် သင်တန်းပြုဆရာတော်)

အမှတ်တရ ဓမ္မဗေဒနာ

သို့

.....

.....

မ

.....

.....

သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဂိနာတိ

အလှူ အားလုံးတို့တွင်

တရားအလှူသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ
အုပ်ရေး (၁၀၀၀)

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးဦးဝင်းနိုင်မှ
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၃၈၄၃/၀၂၄၀၅)ဖြင့်
ထုတ်ဝေခွင့်ပြုသည်။

ဦးကျော်စန်းလင်း (ယာယီ-၈၆၉) အဲဗားဂရင်းအော့ဆက်
အမှတ်(၁၉၉)၊လမ်း(၅၀)ထက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မှ ပုံနှိပ်သည်။

စာအုပ်ရနိုင်သောဌာန

မင်္ဂလာဗျူဟာအသင်းချုပ်	- ဖုန်း - ၀၁ -	၃၇၀၉၅၈
ရှင်သာမဏေဓမ္မပိမာန်	- ။ - ၀၁ -	၃၈၇၃၆၁
ဓမ္မဗျူဟာသာသနာမာမကအဖွဲ့	- ။ - ၀၁ -	၃၈၀၈၈၀
ဓမ္မစက္ခုအဖွဲ့	- ။ - ၀၉ -	၅၀၂၂၇၇၄
	- ။ - ၀၉ -	၅၄၀၁၇၇၄

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဂုဏ်ရည်

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဆိုတာ

‘ကာယ၊ဝေဒနာ၊စိတ္တ၊မဇ္ဈ’ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ (၄)ပါး၊ တစ်ပါးပါးကို လက်ကိုင်ပွားပြီး ကျင့်သုံးအားထုတ်နေသူဟာ ‘သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီ’ မည်ပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဆိုတာ အာရုံနဲ့ စိတ်ကို သတိနဲ့ မပြတ်ဆက်ပေးနေရသူပါပဲ။ အာရုံက ချည်တိုင်နဲ့ တူပါတယ်။ စိတ်ကတော့ နွားရိုင်းလေးနဲ့တူပြီး၊ သတိကတော့ ကြိုးနဲ့ တူပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ သတိပြဋ္ဌာန်းတဲ့အလုပ်ကို အားထုတ်နေတာဖြစ်ပေမယ့် သတိတရားရဲ့ နောက်ပါးမှာ ဝီရိယနဲ့သမာဓိတို့လည်း လိုက်ပါလာမြဲဖြစ်တာကြောင့် သတိဦးဆောင်တဲ့ သမာဓိအလုပ်ရယ်လို့ မှတ်ရပါမယ်။

သမာဓိမရင့်ကျက်မီအတွင်းမှာ ‘သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ၊

၂

သျှင်မိုးဝေ

သတိရှေ့သွားရှိသော။ **ပညာယ၊ ပညာဖြင့်။ ဥပလက္ခိတဗ္ဗံ** ၊ မှတ်အပ်ရှုအပ်၏^၁ လို့ ဆိုထားတာကြောင့် **သတိက ရှေ့သွား၊ ပညာကနောက်လိုက်^၂ အနေနဲ့ အားထုတ်မှုမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။**

နဟိ သတိရဟိတာ ပညာ အတ္ထိ-သတိမှ ကင်းလွတ်သော ပညာမည်သည် မရှိ^၃ လို့ ဆိုပါတယ်။

သမာဓိရင့်ကျက်ပြီးလို့ ဝိပဿနာကို ကူးပြောင်းရှုမှတ်တဲ့အခါမှာတော့ **ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ၊** အသိဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော။ **သတိယာ၊ သတိဖြင့်။ နိစ္ဆိတဗ္ဗံ** ဆုံးဖြတ်အပ်၏^၄ လို့ဆိုတာကြောင့် **ပညာရှေ့သွား၊ သတိနောက်လိုက်^၅ အနေနဲ့ အားထုတ်မှု ဖြစ်ပါတယ်။**

ပညာသဟိတာဓေ သတိ ဣဓ အဓိပေတော- ပညာနှင့်အတူတကွသာဖြစ်သော သတိကို ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်၏^၆ လို့ မဟာဋီကာဆရာက ဆိုပါတယ်။

လိုရင်းကတော့ သမထဘာဝနာကိစ္စမှာ သတိရှေ့သွား၊ ပညာနောက်လိုက်ဖြစ်ပြီး၊ ဝိပဿနာဘာဝနာကိစ္စမှာ ပညာရှေ့သွား၊ သတိနောက်လိုက်အဖြစ်၊ သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးနဲ့ ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါးကို **ယုဂနဒ္ဒ^၇ အစုံပွားမှု** ဘာဝနာကိစ္စပါပဲ။

ကိုယ်ကိုသိမ်းဆည်းမှု

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီရဲ့ အဦးဆုံး လုပ်ရမယ့်အလုပ်က ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း ‘ကာယပရိဂ္ဂဟ’ပါ။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ‘နိသီဒတိ ပလ္လက္ခိ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ’၊ ‘မိမိရဲ့အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်စွာထားပြီး ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရမယ်’လို့ ဆိုတာက ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းထားမှုပါ။

ခုမှစပြီး အားထုတ်စယောဂီဟာ လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား(၄)ပါးထဲမှာ ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုတ်က သမာဓိအရ အလွယ်ဆုံးဖြစ်လို့ ‘ထိုင်နေရမယ်’ဆိုတာပါ။ သမာဓိစွမ်းအား ရင့်ကျက်လာတဲ့အခါမှာ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ၊ စွဲတည်ပွားနေနိုင်တဲ့ ဣရိယာပုတ်တိုင်းဟာ ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းထားမှုချည်း ဖြစ်ပါတော့တယ်။

စိတ်ကိုသိမ်းဆည်းမှု

ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းပြီးတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ

တဆက်တည်းမှာပဲ စိတ်ကိုသိမ်းဆည်းမှုအလုပ်ကိုပါ ပြုလုပ်ရပါတယ်။ ‘ပရိမုခံ သတိ ဥပဋ္ဌပေတွာ’၊ ‘ကိုယ့်သတိလေးကို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ရှေးရှုဖြစ်နေစေရမယ်’ ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီရဲ့စိတ်ကို သိမ်းဆည်းထားလိုက်ခြင်းပါ။

ပုထုဇဉ်တွေရဲ့စိတ်ဆိုတာ ကာမဂုဏ်အာရုံတစ်မျိုးမျိုးမှာပဲ အမြဲလှည့်လည်ကျက်စားနေတတ်လို့ ‘ဖန္ဒနံ စပလံ စိတ္တံ’ လော်လည်တဲ့သဘောရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်အာရုံထဲမှာ ကိုယ်နဲ့စိတ်ကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်တဲ့အခါ ကိုယ်ကလည်း လွန်ကျူးဖွယ်ဝတ္ထုတွေကြားမှာ ရှိမနေတော့ပါဘူး။ စိတ်ကလည်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲမှာ အကုသိုလ်စိတ်တွေအဖြစ်နဲ့ မွေ့လျော်ပျော်ပါးပြီး ကျက်စားခွင့်တွေ မရနိုင်တော့ပါဘူး။

သိမ်းဆည်းခြင်းကင်းမဲ့မှု

မိမိရဲ့ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းမထားနိုင်သူဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲမှာ လွန်ကျူးစရာအာရုံတွေနဲ့ ကြုံလာတိုင်းမှာ

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဂုဏ်ရည်

‘ကိုယ်၏တုန်လှုပ်ခြင်း’ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်တုန်လှုပ်မှုကြောင့် ဒုစရိုက်ကာယကံ၊ ဒုစရိုက်ဝစီကံတွေကို လွန်ကျူးမိတာပါပဲ။

မိမိရဲ့စိတ်ကို သိမ်းဆည်းမထားနိုင်သူဟာ စိတ်ကြွစရာအာရုံတွေနဲ့ ကြုံလာတိုင်းမှာ ‘စိတ်၏တုန်လှုပ်ခြင်း’ ဖြစ်ရပါတယ်။ စိတ်တုန်လှုပ်မှုကြောင့် ဒုစရိုက်မနောကံတွေနဲ့ ကြံမိကြံရာ ကြံဖြစ်တော့တာပါပဲ။

အိုသတိပဋ္ဌာန်ယောဂီ! သင့်ရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ သင့်စိတ်နှလုံးသားတို့ဟာ အစမထင်တဲ့ အနမတဂ္ဂသံသရာတစ်ခွင်ကစပြီး ယနေ့ထိတိုင် အာရုံ(၆)ပါး၊ ကာမဂုဏ်တရားတွေမှာပဲ အထိန်းမဲ့၊ အသိမ်းမဲ့ပြီး ထင်ရာပြု၊ ထင်ရာပြော၊ ထင်ရာကြံမိခဲ့လို့ ကံသုံးတန်မစင်ကြယ်ဘဲ ညစ်နွမ်းဆိုးသွမ်းခဲ့ရတာပါပဲ။

ညစ်နွမ်းတဲ့ကံတွေရဲ့ ပစ်ချမှုဒဏ်တွေကြောင့်လည်း အပါယ်လေးဘုံဆိုတဲ့ သံသရာစက်ဝန်းထဲမှာ စုန်တစ်ခါ၊ ဆန်တစ်လှည့်ရယ်နဲ့ အကြိမ်အဖန် မရေမတွက်နိုင်အောင် လည်ပတ်ခဲ့ဖူးပေါင်းများခဲ့ပါပြီ။

ဒို့ထက် ပိုဆိုးတာက ရှစ်သောင်းလေးထောင်မက အောင် များမြောင်လှတဲ့ ကံဆိုးကံညစ်တွေကြောင့်ပဲ မြင့်မိုရ်

တောင်ထက်လည်း ပိုမြင့်သော၊ မဟာသမုဒ္ဒရာလေးစင်းထက်
 လည်း ပိုကျယ်သော၊ မဟာပထဝီကမ္ဘာမြေပြင်ထက်လည်း
 တူပြောသော၊ ဂင်္ဂါ၊ ယမုံနာစတဲ့ မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်
 ငါးရာတို့ထက်လည်း များပြားလွန်းသော ခန္ဓာငါးပါးကို အစို
 ပြုပြီး၊ ပြုပြင်ရှောင်တိမ်းလို့လည်း မလွတ်နိုင်အောင်၊ ဆိုးရွား
 ပြင်းထန်လှစွာ လူးလွန်ပြီးတွား ကြိတ်မှိတ်ခံစားခဲ့ကြရသော
 အပါယ်လေးဘုံမှ ဒုက္ခခန္ဓာအသင်္ချေ၊ အနန္တ၊ သုဂတိ(၇)ဘုံမှ
 ဒုက္ခခန္ဓာ အသင်္ချေ၊ အနန္တတွေကို ဂဏန်းချပြီး ရေတွက်လို့
 တောင် မရနိုင်တာကို သတိရမိပါလော့။

ဒါကြောင့် အခုလို သာသနာတော်ခေတ်အတွင်း
 ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးမှလွတ်ကင်းတဲ့ 'ဗုဒ္ဓပြုဒါနဝမက္ခဏ' အခွင့်ထူးကို
 ရဖူးနိုင်သူဖြစ်ဖို့အတွက် မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်နဲ့စိတ်ကို မဖြစ်မနေ
 သိမ်းဆည်းလိုက်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးလှပါတယ်။

အညစ်အကြေးကင်းသူ

ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းနိုင်တဲ့ယောဂီဟာ ကိုယ်အပြစ်နဲ့

နှုတ်အပြစ် လုံးဝမဖြစ်ပါဘူး။ စိတ်ကို သိမ်းဆည်းနိုင်ရင်လည်း စိတ်အပြစ်တွေလည်း လုံးဝမဖြစ်တော့ပါဘူး။ အနည်းဆုံး တော့ ကိုယ်နှုတ်စိတ်မှာ အပြစ်တွေ မဖြစ်လို့၊ ကိုယ်နှုတ်စိတ် အညစ်အကြေးတွေ ကင်းစင်ငြိမ်းအေးနေသူ မည်ပါတယ်။

ကိုယ်နှင့်စိတ်အပြစ်သန့်စင်မှု

(၁)ကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်သူဟာ မိမိကိုယ် ခန္ဓာနဲ့ သူ့အသက်သတ်မှုကို လုံးဝမပြုဖြစ်တော့ပါဘူး။ သူ့ဥစ္စာခိုးယူမှု၊ သူ့သားမယားလွန်ကျူးမှု၊ အရက်သေစာ သောက်စားမှုတွေ လုံးဝမပြုနိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီလို ကိုယ်အပြစ် မဖြစ်ရင် ကိုယ်မညစ်။ ကိုယ်မညစ်ရင် ကိုယ်သန့်စင်နေတာပဲ။ လိမ်ညာစကားလည်း မပြောဆိုတော့ နှုတ်အပြစ်မဖြစ်လို့ နှုတ်မညစ်။ နှုတ်မညစ်တော့ နှုတ်လည်း သန့်စင်နေတာပေါ့။

ကိုယ်နဲ့နှုတ်နဲ့ အပြစ်မဖြစ်လို့ မညစ်ပတ်တဲ့ ကိုယ် နှုတ်တွေနဲ့ ပြုနေပြောနေသမျှမှာ သန့်စင်တဲ့သုစရိုက် ကာယကံ၊ဝစီကံတွေဟာ သီလစေတနာတွေပါပဲ။ သီလ

စေတနာတွေရှိနေရင် သီလပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမဆုံး အဆင့် ‘သီလဝိသုဒ္ဓိ’ တန်ဖိုးရရှိတာပါပဲ။ သီလဝိသုဒ္ဓိရှိသူမှာ ဒုစရိုက်ကာယကံ၊ဝစီကံဆိုတဲ့ အကြမ်းစား လောဘ၊ ဒေါသ ‘ဝိတိက္ခမကံလေသာ’ တွေကို ပယ်ငြိမ်းနိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။

(၂)စိတ်ကိုသိမ်းဆည်းထားနိုင်သူဟာ မိမိစိတ်ထဲမှာ အာရုံတွေကြောင့် ထကြွဖြစ်ပေါ်လာလေ့ရှိတဲ့ လိုချင်မှုကာမ ဆန္ဒ၊ ပျက်စီးစေလိုမှုဗျာပါဒ၊ ထိုင်းမှိုင်းလေးလံမှု၊ ထိနမိဒ္ဓ၊ ပျံ့လွင့်မှု၊ ပူပန်မှု၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကစ္စ၊ ယုံမှားသံသယပွားမှု၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အမှန်အတိုင်းမသိမှု၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ စိတ်ရဲ့အပြစ်တွေ လုံးဝမဖြစ် လို့ စိတ်မညစ်ပါဘူး။ စိတ်မညစ်တော့ စိတ်သန့်စင်နေတာပေါ့။

အဲသလို စိတ်နဲ့အပြစ်မဖြစ်လို့ မညစ်ပတ်တဲ့ စိတ်နဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံတွေမှာ ကြံစည်၊ သုံးသပ်၊ နှစ်သက်ကျေနပ် နေသမျှသော သန့်စင်နေတဲ့ သုစရိုက်မနောက်တွေဟာ သမာဓိ စေတနာတွေပါပဲ။ သမာဓိစေတနာရှိနေရင် သမာဓိရှိသူဖြစ် ပါတယ်။ ဒုတိယအဆင့် ‘စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ’ တန်ဖိုးကို ရရှိသူပါပဲ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတန်ဖိုးရှိသူမှာ ဒုစရိုက်မနောက်ဆိုတဲ့ အချောစား

အဘိဇ္ဈာ၊ဗျာပါဒ ‘ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ’ တွေကို ပယ်ငြိမ်းနိုင်
စွမ်းရှိပါတယ်။

စွမ်းအား(၃)ပါး၏သတ္တိ

သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံနေတဲ့ယောဂီဟာ ကာယကံအပြု၊
ဝစီကံအပြောတွေ မှန်နေတဲ့ ‘သီလမဂ္ဂင်’ကို ကျင့်သုံးနိုင်မှု
ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်စွမ်းအားတွေကို ရရှိလာပါတယ်။ စိတ္တ
ဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံရင် မနောကံအကြံတွေ မှန်နေတဲ့ ‘သမာဓိမဂ္ဂင်’ကို
ကျင့်သုံးနိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်စွမ်းအားတွေကိုပါ ရရှိလာမှု
ဖြစ်ပါတယ်။

အဲသလို ကိုယ်စွမ်းအား၊ စိတ်စွမ်းအားတွေရဲ့သတ္တိနဲ့
ကိုယ်နှုတ်စိတ်တွေမှာ ဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ ဝီတိက္ကမကိလေသာ
(အကြမ်းစား)၊ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ (အချောစား) တွေကို
ပယ်ငြိမ်းနိုင်ပြီဆိုရင်တော့ တစ်ဆင့်တက်ပြီး အသိမှန်၊ အမြင်မှန်
‘ယထာဘူတဉာဏ်’ရရှိအောင် အားထုတ်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတာ အရှိတရား၊အဖြစ်တရား၊
အမှန်တရားခေါ်တဲ့ ‘ပရမတ္ထသစ္စာ’များကို နေရာတကျ

သိမြင်နိုင်တဲ့ ဖြစ်စဉ်ကိုက် အသိဉာဏ်ပါ။ ယထာဘူတဉာဏ် မရှိသူဟာ ကိုယ်စွမ်းအား၊ စိတ်စွမ်းအားတွေ ပြည့်စုံနေပေမယ့် အသိစွမ်းအား ချို့တဲ့နေပါတယ်။ ကံ(၃)တန် ခိုင်မာနေပေမယ့် အရှိ၊အဖြစ်၊အမှန်တွေကို မသိမြင်နိုင်လို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခေါ် အသိ အမြင်မှားတွေနဲ့ အသိဉာဏ်မခိုင်မြဲနိုင်သေးတာကြောင့် အပါယ်လေးပါးကို ယိုင်လဲပြိုကျဦးမယ့်ဘဝက မလွတ်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် သီလမဂ္ဂင်နဲ့ ကိုယ်နှုတ်လွန်ကျူးမှု ကိလေသာ(အကြမ်းစား)၊ သမာဓိမဂ္ဂင်နဲ့ စိတ်ထကြွမှုကိလေသာ (အချောစား)တွေကို ပယ်ငြိမ်းနိုင်ပြီးသူဟာ နောက်ဆုံးအဆင့် ပညာမဂ္ဂင်နဲ့ သံသရာတစ်ခွင်က မိမိတို့ရဲ့စိတ်အစဉ်မှာ စွဲကပ် ဖြစ်တည်လာခဲ့တဲ့ **အနုသယကိလေသာ**(အနုစား)တွေကို ပယ်သတ်နိုင်ဖို့အတွက် အခြေခံကျတဲ့ ယထာဘူတဉာဏ်ကို မဖြစ်မနေ ရရှိနိုင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။

အသိသုံးသွယ် ဒိဋ္ဌိပယ်

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ပထမဆုံး၊အရိယ မဂ်ဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်နဲ့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဖို့ရာ သစ္စာ

လေးပါးကို **‘ပဋိဇောဓသိ’**နဲ့ **‘ထိုးထွင်းသိ’** နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိနိုင်ဖို့မှာ **‘အနုဇောဓသိ’**နဲ့ **‘လျော်စွာသိ’** ရှိနိုင်ရပါမယ်။ သစ္စာလေးပါးကို လျော်စွာသိ နိုင်ဖို့မှာ **‘ယထာဘူတသိ’**နဲ့ သူ့သဘာဝအဖြစ်အတိုင်း၊ အရှိ အတိုင်း၊ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

ယထာဘူတသိဆိုတာ **‘နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်’**၊ **ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်** ဆိုတဲ့ အခြေခံဉာဏ်(၂)မျိုးနဲ့ ရုပ်နာမ် ပရမတ်တရားတွေရဲ့ သဘာဝအတိုင်း သိမှုမျိုးပါ။

အနုဇောဓသိဆိုတာ **‘သမ္မသနဉာဏ်မှ အနုလောမ ဉာဏ်’** ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်(၁၀)မျိုးနဲ့ ရုပ်နာမ်ပရမတ်တရား တွေရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်သဘောနဲ့ လျော်ညီစွာ သိမှုမျိုးပါ။

ပဋိဇောဓသိဆိုတာ **‘မဂ်ဉာဏ်’**နဲ့ ရုပ်နာမ်ပရမတ် တရားတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်ချုပ်ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်းသိမှု မျိုးပါ။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဖို့လိုရင်း သစ္စာသိကတော့ **ပဋိဇောဓသိ**နဲ့ ထိုးထွင်းသိမှုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ **အနုဇောဓသိ**နဲ့ လျော်စွာမသိနိုင်ခဲ့ရင် ထိုးထွင်းသိဆိုတာလည်း ရှိလာမှာ

မဟုတ်ပါဘူး။ လျော်စွာသိနိုင်သူမှသာ ထိုးထွင်းသိနိုင်မှာ ဖြစ်လို့ပါ။ အနုဗောဓသိနဲ့ လျော်စွာသိနိုင်ဖို့ကလည်း ယထာဘူတသိနဲ့ သူ့သဘာဝအတိုင်း သိနိုင်မှုအကြောင်း မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါတယ်။ ယထာဘူတသိ မရှိသူမှာ လျော်စွာသိလည်း လုံးဝရှိလာနိုင်မှာ မဟုတ်လို့ပါဘဲ။

ယောဂီရဲ့သန္တာန်မှာ ယထာဘူတအသိနဲ့ အရိုင်းစား ဒိဋ္ဌိ၊ဝိစိကိစ္ဆာတွေကို ပယ်သတ်နိုင်ပါတယ်။ အနုလောမအသိနဲ့ အယဉ်စား ဒိဋ္ဌိ၊ဝိစိကိစ္ဆာတွေကို ပယ်သတ်နိုင်ပါတယ်။ ပဋိဗောဓအသိနဲ့တော့ အနုစားဒိဋ္ဌိ၊ဝိစိကိစ္ဆာတွေကို ပယ်သတ် နိုင်မှု ပြုပါတယ်။

ယထာဘူတသိရဲ့အာရုံက ရုပ်နာမ်ပရမတ်သဘော အာရုံပါ။ အနုလောမသိရဲ့အာရုံက ရုပ်နာမ်ပရမတ်ဖြစ်ပျက် အာရုံပါ။ ပဋိဗောဓသိရဲ့အာရုံက ရုပ်နာမ်ပရမတ်တို့ မဖြစ်၊ မပြတ်၊ချုပ်ငြိမ်းမှုသဘောဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံ ဖြစ်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုတဲ့ယောဂီဟာ အရင်ဆုံး ပဋိဗောဓဉာဏ်၊ အနုဗောဓဉာဏ်တွေရဲ့ အခြေခံ၊အကြောင်း၊

ရှေ့သွားသဖွယ်ဖြစ်တဲ့ ယထာဘူတဉာဏ်ကို နေရာတကျ သိမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရပါမယ်။

ယထာဘူတဉာဏ်နဲ့ မသိမြင်နိုင်သူဟာ အထက် ဝိပဿနာဉာဏ်၊မဂ်ဉာဏ်တွေကို တက်လှမ်းနိုင်ဖို့ လုံးဝမဖြစ် နိုင်လို့ပါပဲ။ ကိုယ့်မျက်နှာကို မှန်နဲ့ကြည့်လိုသူဟာ အရင်ဆုံး ကိုယ့်မျက်လုံးမကန်းသူ ဖြစ်နေဖို့ လိုသလိုပါပဲ။

မြတ်စွာဘုရားက ‘ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ’ ယထာဘူတအသိဉာဏ်ကို ရနိုင်ဖို့အတွက် ညွှန်ပြနိုင်မယ့်ဆရာကို ရှာဖွေပါ’ လို့ အကြိမ်ပေါင်း(၅၂၈)ကြိမ် သတိပေးတော်မူပါတယ်။ ယထာဘူတဉာဏ်ကို မရနိုင်ရင် အနုဗောဓဉာဏ်၊ပဋိဗောဓဉာဏ်တွေနဲ့ သစ္စာလေးပါးကို မသိ မြင်နိုင်ပါဘူး။ သစ္စာမသိနိုင်ရင် ဒိဋ္ဌိမက္ခာနိုင်တာကြောင့် သံသရာအလည်အပတ်တွေလည်း ဆက်နေရဦးမှာပါပဲ။

‘ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။ ယထာဘူတံ၊ အရှိအဖြစ်၊ အဟုတ်၊အမှန်အတိုင်း။ အဒဿနာ-မသိမမြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ အနုနုဗောဓာ၊ လျော်စွာမသိခြင်းကြောင့်။ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ၊

ထိုးထွင်းမသိခြင်းကြောင့်။ **မမဇ္ဇေဝ**၊ ငါဘုရားသည်လည်း
 ကောင်း။ **တုမှာကဉ္စ**၊ သင်တို့သည်လည်းကောင်း။ **ဧဝံ**၊ ဤသို့။
ဒီဃမဒ္ဒါနံ၊ ရှည်လျားစွာသောကာလပတ်လုံး။ **သန္နာဝိတံ**၊
 အဖန်ဖန် မွေးရှင်သေလျက် လည်ပတ်ခဲ့ရဖူးပြီ။ **သံသရိတံ**၊
 အကြိမ်ကြိမ် ကျင်လည်ပြေးလွှားခဲ့ရဖူးပေပြီ။ (သံ၊ ၃၊ ၃၇၇)

မင်္ဂလမ်းကိုလျှောက်နိဗ္ဗာန်ရောက်

ကိလေသေ မာရေတိတိ-မော။ ကိလေသာတို့ကို
 ပယ်သတ်နိုင်စွမ်းရှိလို့ ‘မ’။ **နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိတိ ဂေါ**။ နိဗ္ဗာန်သို့
 သွားနိုင်စွမ်းရှိလို့ ‘ဂ’။ **မောစသော ဂေါစာတိ မဂ္ဂေါ**။ ကိလေ
 သာကိုလည်းပယ်သတ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းသွားတတ်တာကြောင့်
 ‘မနှင့်ဂ’ကို နှစ်ခုပေါင်းပြီး ‘မဂ္ဂေါ-မင်္ဂ’လို့ ဆိုထားတာပါ။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသူဟာ ကိလေသာကို
 ပယ်သတ်မှုကိစ္စ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသွားမှုကိစ္စရှိတဲ့ ဒီ‘မင်္ဂ’ လမ်းစဉ်
 အတိုင်း မလွဲမသွေ ကိုယ်တိုင်၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုနဲ့ လျှောက်
 လှမ်းရပါတယ်။ ဆုတောင်းနေရုံနဲ့လည်း နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်

ပါဘူး။ ‘ပါရမီမပြည့်စုံသေးလို့’ဆိုပေမယ့် ပါရမီပြည့်စုံပြီးသူတွေလည်း မဂ်လမ်းကို မလျှောက်နိုင်ခဲ့လို့ နိဗ္ဗာန်ပျောက်ခဲ့သူတွေထဲမှာ ဒေဝဒတ်တို့၊အဇာတသတ်တို့၊ မဟာဓနသူဌေးသားတို့က အထင်ရှားဆုံး သက်သေတွေပါပဲ။

မဂ်လမ်းစဉ်မှာ (၁) ‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယ’ အရ- အဦးဆုံး သီလမဂ္ဂင်၌ တည်နိုင်အောင် ကျင့်သုံးရပါတယ်။ သီလဟာ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေကို မပွားမီ ရှေးဦးစွာကျင့်သုံးရမယ့် ကာမကုသိုလ်ဖြစ်လို့ ‘မူလမဂ်’ မည်ပါတယ်။

(၂) ‘စိတ္တဉ္စ ဘာဝဇေ’ အရ- သမာဓိမဂ္ဂင်ကိုလည်း ပွားရပါမယ်။ သမာဓိဟာ သမထဘာဝနာကုသိုလ်ပါပဲ။

(၃) ‘ပညဉ္စ ဘာဝဇေ’ အရ- ပညာမဂ္ဂင်ကိုလည်း ပွားရပါတယ်။ ပညာကတော့ ဝိပဿနာဘာဝနာကုသိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ သီလမဂ္ဂင်နဲ့ ပညာမဂ္ဂင် (၂)မျိုးအပေါင်းကိုပဲ အရိယမဂ်သို့ မရောက်မချင်း ပွားနေရမယ့်မဂ်ဖြစ်တာကြောင့် ‘ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။

သီလဟာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ အရောက်လျှောက်လှမ်းဖို့ အတွက် ခြေထောက်နဲ့ တူပါတယ်။ သမာဓိကတော့ ကိုယ်နဲ့

တူပြီး၊ ပညာက ဦးခေါင်းပိုင်းနဲ့ တူပါတယ်။

သီလဆိုတဲ့ခြေမရှိသူဟာ ရုပ်နာမ်သင်္ခတအာရုံ မြေပေါ်မှာ အသင်္ခတအာရုံနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် မလျှောက်နိုင်ပါဘူး။ သမာဓိ မရှိလျှင်လည်း ရုပ်တည်နိုင်ဖို့ သင်္ခတအာရုံ မြေပေါ်မှာ မရုပ်တည်နိုင်ပါဘူး။ ပညာမရှိလျှင်တော့ လမ်းမှန်၊လမ်းမှားကိုတောင် မကြည့်နိုင်၊ မမြင်နိုင်ဘူးပေါ့။

သီလ၊သမာဓိ၊ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို မြတ်စွာဘုရားက ဖောင်နဲ့ ဥပမာပေးတော်မူပါတယ်။ ဒီဘက်ကမ်းကနေပြီး ဟိုဘက်ကမ်းကို ကူးမြောက်လိုသူဟာ ကမ်းနှစ်ဖက် အကူးအတွက် မဖြစ်မနေ ဖောင်လိုအပ်ပါတယ်။

ဒီဘက်ကမ်းက ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ရာ သင်္ခတနယ်ပါ။ ဟိုဘက်ကမ်းကတော့ ရုပ်နာမ်ကင်းမဲ့ရာ အသင်္ခတနယ်ပါ။ မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို လိုက်နာကျင့်သုံးနေသူဟာ ဟိုဘက်ကမ်းကို ရောက်အောင် ဒီဘက်ကမ်းမှ ခွာပြီး ရေလယ်ခေါင်မှာ ဖောင်နဲ့ ကူးခတ်နေမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ဖြစ်ပျက်သင်္ခတနယ်မှ မဖြစ်မပျက် အသင်္ခတနယ်သို့ မဂ္ဂင်ယာဉ်စီးပြီး ခရီးနှင်နေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို ကျင့်သုံးတဲ့ကလျာဏ

ပုထုဇဉ်ဟာ ဟိုဘက်ကမ်းသို့ မဆိုက်ရောက်သေးပေမယ့် ဒီဘက်ကမ်းကလူလိုလည်း ဆိုလိုမရတဲ့အတွက် ကျင့်ဆဲ ‘သေက္ခ’ ပုဂ္ဂိုလ် စာရင်းမှာ ထည့်သွင်းရပါတယ်။ မဂ္ဂင်(၈) ပါးကိုကျင့်စရာမလိုတော့တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ ကျင့်ပြီး ‘အသေက္ခ’ ပေါ့။ မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို လုံးဝမကျင့်သုံးတဲ့ အန္ဓပုထုဇဉ်များကိုတော့ ‘နေဝသေက္ခနာသေက္ခ’ ခေါ်ပါတယ်။

တရားတွေ့အောင်ရှာပါ

တရားကို ဘယ်လိုရှာရမှာလဲ? ။ မြတ်စွာဘုရားက တရားရှာနည်း လိုရင်းချုပ်ကို အခုလို ပေးပါတယ်။

(၁) ‘သီလေ နိဿာယ’ ကိုယ်အပြစ်၊ အညစ်အကြေး၊ နှုတ်အပြစ်အညစ်အကြေး စင်ကြယ်ခြင်းဆိုတဲ့ သီလသိက္ခာမှာ အဦးဆုံး ရပ်တည်အမှီပြုပါ။

(၂) ‘စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ’ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ လေးပါးတို့ကို စိတ်မနောမှာ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိရ အောင် သမာဓိသိက္ခာကို ပွားများပါ။

(၃) ‘တိဝိနေ ဘာဝေယျာဟိ’ မိမိရဲ့အဇ္ဈတ္တဖြစ်တဲ့

ကိုယ်တွင်းခန္ဓာ၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်တဲ့ကိုယ်ပခန္ဓာ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓ၊
ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်အာရုံတို့ကို
ဝိပဿနာပညာနဲ့ မြင်သိနိုင်အောင် ပညာသိက္ခာ ကျင့်ပွားပါ။

သီလသိက္ခာကို ကျင့်သုံးတဲ့အတွက် ကာယကံ၊
ဝစီကံသန့်စင်မှု သီလဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပါတယ်။ သမာဓိသိက္ခာကို
ကျင့်ပွားတဲ့အတွက် မနောကံသန့်စင်မှု စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပါ
တယ်။ ပညာသိက္ခာကို ကျင့်ပွားတဲ့အတွက် အသိဉာဏ်သန့်
စင်မှု ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံလာပါတယ်။

ဒီ(၃)နည်းနဲ့ အခြေခံပြည့်စုံပြီးဆိုရင်တော့ မြတ်စွာ
ဘုရားညွှန်ပြတော်မူတဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်နဲ့အညီ တရားရှာ
နည်းအမှန် ဖြစ်ပါပြီ။

တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့

တရားရှာတဲ့အခါ တရားကို ဘယ်မှာတွေ့နိုင်
မှာလဲ? ။ မိမိရဲ့အဇ္ဈတ္တဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်ခန္ဓာထဲမှာပဲ တွေ့ရမှာပါပဲ။
“ဗျာမမတွေ့၊ တစ်လံမျှလောက်သော။ ဣမသ္မိယေဝ
ကဠေဝရေ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌သာလျှင်။ လောကဉ္စ၊ ဖြစ်

တတ်ပျက်တတ်မှုသဘောဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကကို
 လည်းကောင်း။ **လောကသမုဒယဉ္ဇ**၊ လောကဖြစ်ကြောင်း
 သမုဒယသစ္စာကို လည်းကောင်း။ **လောကနိရောဓဉ္ဇ**၊ လောက
 ချုပ်ရာနိရောဓသစ္စာကိုလည်းကောင်း။ **လောကနိရောဓ
 ဂါမိနိ ပဋိပဒဉ္ဇ**၊ လောကချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂသစ္စာ
 ကိုလည်းကောင်း။ **ပညာပေမိ**၊ ငါဘုရားပညတ်၊ သိစေတော်
 မူအပ်၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂ၊သံ-၆၀)

ဒါ့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်ကြီးတွေက ***တရားရှာ၊
 ကိုယ်မှာတွေ့*** လို့ မိန့်ဆိုတော်မူထားတာပါ။ ကိုယ့်ခန္ဓာထဲမှာ
 တွေ့ရမယ့် တရားသဘောတွေက ဘာတွေလဲ? ။ အဘိဓမ္မာ
 နည်းအရ- စစ်တမ်းထုတ်ကြည့်ရင် ***ခန္ဓာဆိုတဲ့အစုအပုံတွေ၊
 အာယတနဆိုတဲ့ဖြစ်တည်ရာတွေ၊ဓာတ်ဆိုတဲ့သဘောတွေ*** ပါပဲ။

အဲဒီအဘိဓမ္မာသဘောတွေကိုပဲ ရုပ်နာမ်အားဖြင့်
 (၂)ပါး။ သုခ၊ဒုက္ခ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာအားဖြင့် (၃)ပါး။ ပထဝီ၊
 အာပေါ၊တေဇော၊ဝါယော ဓာတ်သဘောအားဖြင့် (၄)ပါး။
 ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဏ် ခန္ဓာအားဖြင့် (၅)ပါး။
 ပထဝီဓာတ်၊အာပေါဓာတ်၊တေဇောဓာတ်၊ဝါယောဓာတ်၊

အာကာသဓာတ်၊ ဝိညာဏဓာတ်အားဖြင့် ဓာတ်(၆)ပါး။ စသည်ဖြင့် မိမိစရိုက်၊ အလိုဆန္ဒနဲ့ လျှော်ညီစွာ ခွဲခြားကြည့်ပြီး တရားသိနိုင်မြင်နိုင်မှုဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ခန္ဓာထဲက ဓမ္မသဘောများ

ကျေးဇူးတော်ရှင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ဓမ္မသဘော၊ ဘယ်သို့ဟောလည်း၊ လိပ်ကျောကြောင်ကော်၊ ပြောင်ချော်ချော်နှင့်၊ ပျော်တပြုံးပြုံး၊ မော်မဆုံးဘဲ၊ နှလုံးမယဉ်၊ ပုထုဇဉ်’ဆိုပြီး သတိပေးဆုံးမ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မှာ အဘိဓမ္မာ(၇)ကျမ်းထဲက ဓမ္မသဘောအားလုံးကို လိုရင်းချုပ်ပြီး ‘ကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသလာဓမ္မာ၊ အပျာကတာဓမ္မာ’ ရယ်လို့ (၃)မျိုးသာ ဟောထားပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ခန္ဓာထဲမှာ တကယ်ရှိနေတဲ့ ဓမ္မသဘောတွေကို လိုရင်းချုပ်လိုက်ရင် (၁) ‘ကုသိုလ်ဓမ္မ’၊ (၂) ‘အကုသိုလ်ဓမ္မ’၊ (၃) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် မဟုတ်တဲ့ ‘အပျာကတာဓမ္မ’ ရယ်လို့(၃)မျိုးသာ ရှိပါတယ်။

ကုသိုလ်စိတ်၊ စေတသိက်မှန်သမျှဟာ ကုသိုလ်ဓမ္မ

တွေပါ။ အကုသိုလ်စိတ်၊ စေတသိက်မှန်သမျှတွေဟာ အကုသိုလ်ဓမ္မတွေပါ။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်မဟုတ်တဲ့ အကျိုး ဝိပါက်စိတ်၊ ကြိယာစိတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တွေဟာ အဗျာကတဓမ္မ တွေပါပဲ။ အဲဒီဓမ္မ(၄)မျိုးကလွဲပြီး လူတစ်ယောက်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ထဲမှာ တခြားဘာမှ မရှိဘူးလို့ လိုရင်းသိထား ရပါမယ်။

ဓမ္မဆိုတာ ‘သဘော’ပါ

ဓမ္မ-ဆိုရင် ‘တရား’ပဲလို့ အလွယ် သိကြပါတယ်။ အဲဒီဓမ္မဆိုတဲ့တရားက ဘာလဲ? ဆိုရင် ‘**ဓမ္မောတိ-ဓမ္မဆိုတာ၊ သဘောဝေါ-**’ ပင်ကိုသဘောတရားပါပဲ’ လို့ အဋ္ဌကထာဆရာ တွေက အဓိပ္ပာယ်ဖော်ထုတ်ပေးပါတယ်။ ပင်ကိုယ်သဘော ဆိုတာက ‘**အတ္တဇနော သဘာဝံ ဓာရေတီတိ**’ သူ့သဘော အတိုင်း သူဖြစ်နေတဲ့သဘာဝ’ကို ဆိုလိုတာပါပဲ။

ဘယ်လို သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်နေသလဲဆိုရင် ‘**နိဿတ္တော-သတ္တဝါကောင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်၊ အထီးကောင်၊ အမကောင်မဟုတ်ဘဲ။ နိဗ္ဗိဝေါ-အသက်တို့၊ လိပ်ပြာတို့မရှိဘဲ။ သုညော-လူနတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျားအဖြစ်မှ ကင်းဆိတ်**

ပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြုလုပ်ဖန်တီးမှုမျိုး မရှိဘဲ သူ့သဘောကိုပဲ သူဖန်တီးနေတဲ့ တရားသဘောမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ‘**ဓမ္မ-တရား၊ သဘော**’လို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

အဲဒီသဘောတရားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ပင်ကိုယ်မူလ သဘောတရား၊ သဘာဝအဖြစ်မှ ဘယ်သောအခါမှ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိလို့ ‘**ပရမတ္ထဓမ္မ**’ ပရမတ်သဘောတရား ရယ်လို့ အမည်တပ်၊ ပညတ်မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ တကယ်ရှိနေနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်ဓမ္မ၊ အကုသိုလ်ဓမ္မ၊ အဗျာကတဓမ္မတွေကို ပရမတ်သဘောတရား တွေအနေနဲ့ ခွဲခြားကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ (၄)မျိုးကွဲပြား လာတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ပရမတ်သဘောတရား(၄)ပါး

- (၁) **စိတ်ပရမတ်တရား**- အာရုံတစ်ခုခုကို သိလိုက်မှု သဘောတရား။ (၂) **စေတသိက်ပရမတ်တရား**- သိမှုစိတ် သဘောနဲ့ ယှဉ်တွဲဖြစ်ပေါ်ပြီး သိမှုသဘောတရား။ (၃) **ရုပ် ပရမတ်တရား**- အအေး, အပူ, မှတ်, ခြင်, ယင်, လေ, နေပူ,

မြေ, ကင်းစတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတစ်ခုခုနဲ့ ဆုံတိုင်း ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲပြီး ဖြစ်ပေါ်နေမှုသဘောတရား။ (၄)နိဗ္ဗာန် ပရမတ်တရား- အဲဒီစိတ်, စေတသိက်, ရုပ် သဘောတရားတွေ မဖြစ်၊မပျက်ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းနေမှုသဘောတရားဖြစ်ပါတယ်။

ဘုရား၊ ရဟန္တာစတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်မှာသာ နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ဓမ္မဟာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ပုထုဇဉ်တွေသန္တာန်မှာတော့ နိဗ္ဗာန်ပရမတ် မဖြစ်ပေါ်နိုင်သေးတာကြောင့် ‘စိတ်၊စေတသိက်၊ရုပ်’ ဆိုတဲ့ ပရမတ်ဓမ္မ (၃)ပါးကိုသာ ရှာဖွေကြည့်ပြီး၊ သိမြင်နိုင်မှာပါပဲ။

အဲဒီပရမတ်သဘောတရား(၃)ပါးကို မိမိရဲ့ကိုယ် ခန္ဓာထဲမှာ တကယ်ဖြစ်မဖြစ်၊ ရှိမရှိကို စစ်ကြည့်ချင်တယ်ဆိုရင် အဘိဓမ္မာမှာ ဘုရားဟောတော်မူတဲ့ ကုသိုလ်သဘော၊ အကုသိုလ်သဘော၊ အဗျာကတသဘောဆိုတဲ့ ဓမ္မသဘော (၃)ခုနဲ့ ပြန်တွဲကြည့်လိုက်လို့ ရပါတယ်။

ပရမတ်ဆိုတာ ‘သဘော’ ပါ

(၁)အပြစ်ကင်းတဲ့သိမှုသဘောက ကုသိုလ် ‘စိတ်’

ပရမတ်ပါ။ အဲဒီစိတ်မှာပဲ ပူးတွဲဖြစ်ယှဉ်နေတဲ့သိမှုသဘောက ကုသိုလ် **စေတသိက်** ပရမတ်ပါ။

(၂)အဖြစ်မကင်းတဲ့သိမှုသဘောက အကုသိုလ် **စိတ်** ပရမတ်ပါ။ အဲဒီစိတ်မှာပဲ ပူးတွဲဖြစ်ယှဉ်နေတဲ့သိမှု သဘောက အကုသိုလ် **စေတသိက်** ပရမတ်ပါပဲ။

(၃)အဖြစ်ကင်း၊ မကင်းမဟုတ်တဲ့ သိမှုသဘော ဝိပါက်အဗျာကတ၊ ကြိယာအဗျာကတတွေက **စိတ်ပရမတ်၊ စေတသိက်ပရမတ်** တွေပါ။ သိမှုမပါဘဲ ဖောက်ပြန်မှုသက် သက်သဘော၊ ရုပ်အဗျာကတ၊ ကတော့ **ရုပ်** ပရမတ်ပါပဲ။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ မပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေတတ်တဲ့ **စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်** ပရမတ်သဘောတွေကို အဲဒီလို ကွဲပြားစွာ သိနိုင်ရင် ကုသိုလ်သဘော၊ အကုသိုလ်သဘော၊ အဗျာကတ သဘောပဲ ပြောပြော။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ပဲ ဆိုဆို။ အပြောမှန်သမျှပညတ်တွေပဲ။ သဘောသဘာဝကမှ ပရမတ်ပဲ ရယ်လို့ သဘောပေါက်နိုင်သွားပါလိမ့်မယ်။

ပရမတ်သဘောတရားတွေကို အချုပ်မှတ်လိုရင်တော့ သိမှုမဖက်၊ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှုသက်သက် **ရုပ်** ပရမတ်

သဘောနဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကို မိမိရရသိနေမှုသက်သက် ‘နာမ်’
ပရမတ်သဘောရယ်လို့ (၂)မျိုးပဲ ခွဲမှတ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

အဲဒီ(၂)မျိုးကိုပဲ ခန္ဓာအနေနဲ့စုဖွဲ့တဲ့အခါ (၅)မျိုး၊
အာယတနအနေနဲ့ ဖြစ်တည်လာတဲ့အခါ(၁၂)မျိုး၊ ဓာတ်အနေနဲ့
သဘောတရား(၁၈)မျိုး၊ သစ္စာအနေနဲ့ အမှန်တရားကို ရှာတဲ့
အခါ ‘ဒုက္ခနဲ့သမုဒယ’လောက်သစ္စာနှစ်မျိုး၊ ‘မဂ္ဂနဲ့နိရောဓ’
လောကုတ္တရာသစ္စာ(၂)မျိုး ခွဲခြားမှု ဖြစ်ပါတယ်။ လိုရင်းမှတ်ဖို့
ကတော့ ပရမတ်ဆိုတာ ‘သဘော၊သဘာဝ’တရားပါပဲ။

ပရမတ်မြင်သိမှ ဒိဋ္ဌိက္ခာ

မိမိကိုယ်ခန္ဓာထဲမှာ ဘာဝနာမယဉာဏ်နဲ့ ရှာဖွေ
ကြည့်တဲ့အခါ သိလာရမယ့်သဘောတွေက မပြတ်မစဲ
ဖြစ်ချုပ်၊ပေါ်ပျက်ပြီး လည်ပတ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ ရုပ်နာမ်
အာယတန၊ ရုပ်နာမ်ဓာတ်သဘောတွေပါပဲ။ ဒီသဘောတွေ
မပြတ် ဖြစ်ပျက်လည်ပတ်နေမှုကိုပဲ မြတ်စွာဘုရားက ‘ခန္ဓာ
သံသရာ၊ ဘဝသံသရာ’လို့ ဟောတော်မူတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အများနားလည်ထားတဲ့ လူ့ဘဝ၊နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ

၂၆

သျှင်မိုးဝေ

ဘဝ၊ အပါယ်ဘဝသည်တွေမှာ မွေးရှင်သေပြီး (၃၁)ဘုံမှာ
 လည်ပတ်နေမှုတွေက ‘ပညတ်သံသရာ’သာ ဖြစ်ပါတယ်။
 ပညတ်သံသရာတွေကို သိရုံနဲ့တော့ သစ္စာ(၄)ပါးကို မမြင်နိုင်
 ပါဘူး။ မိမိခန္ဓာထဲက ပရမတ်သံသရာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာသဘော၊
 အာယတနသဘော၊ ဓာတ်သဘောတွေကို သိမှသာ သစ္စာ(၄)
 ပါးကို မြင်နိုင်မှာပါပဲ။ သစ္စာကိုမြင်နိုင်၊ သိနိုင်မှလည်း ဒိဋ္ဌိကို
 ခွာနိုင်၊ ပယ်နိုင်ပါတယ်။ ဒိဋ္ဌိကိုခွာနိုင်မှလည်း အပါယ်မှ
 လွတ်မြောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သစ္စာသိ၊ ဒိဋ္ဌိကွာနိုင်ဖို့အတွက် မိမိခန္ဓာ
 ကိုယ်ထဲက ရုပ်နာမ်ပရမတ်သဘောကို ဉာဏ်နဲ့ မြင်သိနိုင်ဖို့
 အင်မတန် အရေးကြီးလှပါတယ်။ ဒါကို မုံရွေးဆရာတော်
 ဘုရားကြီးက ‘ပရမတ်ဉာဏ်မမြင်၍၊ သူတော်စင်မဟုတ်လျှင်၊
 မြုပ်ရမည်ဆုံးဆုံး။ စိတ်ချတော့ဒုန်းဒုန်း၊ သေမင်းကလည်း
 မြင်ဘိုင်းမုန်း၊ နှလုံးကလည်း ကြွပ်ဆတ်ဆတ်၊ ဒိဋ္ဌိကိုလည်း
 မခွာတတ်၊ အဝီစိမှာ အောက်ချိုးကပ်’ လို့ သတိပေး ဆုံးမမိန့်ဆို
 တော်မူထားပါတယ်။

ခန္ဓာနဋ္ဌ၊ ခန္ဓာ(၅)ပါးသဘောတရားတို့၏လည်း

ကောင်း။ **ဓာတုအာယတနာနိစ၊** ဓာတ်(၁၈)ပါး၊ အာယတန (၁၂)ပါးသဘောတရားတို့၏လည်းကောင်း။ **ပဋိပါဋိ၊** အစဉ် အဆက်မပြတ်ဘဲ။ **ဝတ္တမာနာ၊** ဖြစ်(ပျက်နေ)ခြင်းသဘောကို။ **သံသာရောတိ၊** သံသရာဟူ၍။ **ပဝုစ္စတိ၊** ဆိုအပ်ပေ၏။

သမထမှ ဝိပဿနာသို့

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ ကာယ၊ဝေဒနာ၊စိတ်၊ဓမ္မ ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံတစ်ခုခုကို ပွားနေပေမယ့် ပထမဆုံး ပညတ်အာရုံကို ယူပြီး ပွားနေရမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညတ်အာရုံဖြစ်ပေမယ့်လို့ ယခင်ကလို အာရုံမျိုးစုံ မဟုတ်တော့လို့၊ အာရုံတစ်ခုတည်းမှာ စိတ်တစ်သားတည်းဖြစ် လာတာနဲ့ ဧကဂ္ဂတာခေါ် ဥပစာရသမာဓိ ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။ ကြာလာတဲ့နဲ့အမျှ ယောဂီရဲ့စိတ်ဟာ ရူပ၊ ပထမဈာန်အင်္ဂါတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ‘ဈာန်’စိတ်တွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ အာရုံက ပညတ် အာရုံပါ။ ရူစိတ်က ဈာန်စိတ်တွေ ဖြစ်ပြီး၊ မနောကံနဲ့ ပွားမှုအလုပ်ဖြစ်လို့ ‘သမထဘာဝနာ’ မည်ပါတယ်။

‘**ကိလေသေ သမေတီတိ - သမထော**’ အရ ကာမစ္ဆန္ဒစတုန်ဝရဏတွေကို ငြိမ်းစေနိုင်လို့ ‘**သမထ**’ အမည်

၂၈

သျှင်မိုးဝေ

ရပါတယ်။ အဲဒီနည်းနဲ့ သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါမှာ ပညတ် အာရုံကို ခွာပြီး၊ ပရမတ်အာရုံသို့ ကူးပြောင်း ရှုပွားရပါတယ်။ သမထမှ ဝိပဿနာ၊ သမထယာနိကလမ်းမှ ဝိပဿနာ ယာနိကလမ်း၊ မနောကံအလုပ်မှ၊ ပညာဉာဏ်အလုပ်သို့ လမ်းလွှဲထွက်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သာသနာ့ဘောင်မှာ ရဟန်းဘဝ ရောက်လိုသူဟာ အဦးဆုံးရှင်သာမဏေဖြစ်ပြီးမှ ရဟန်းဘဝ ရောက်ရသလိုပါပဲ။ မဂ္ဂဝီထိစဉ်သဘောမှာ လောကီနယ်မှ လောကုတ္တရာနယ်ထဲသို့ ကူးပြောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ယောဂါဝစရော၊ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ပရမတ်ကိုမတွေ့ရသေးမီ ရှေးအဖို့၌။ **ဂယုတိ၊** ပညတ်အာရုံကိုယူ၍ ရှုပွားနေရသည်ကား။ **သစ္စံ၊** မှန်ပေ၏။
ဘာဝနာယ၊ ပွားများမှုကို။ **ဝမုမာနာယ၊** တိုးပွားလာစေသည် ရှိသော်။ **ပညတ္တိံ၊** ပညတ်အမျိုးမျိုးကို။ **သမတိက္ကမိတ္တာ၊** ကျော်လွန်၍။ **သာဘာဝေယေဝ၊** ရုပ်နာမ်သဘောတရားမျှ၌ သာလျှင်။ **ဌာတိ၊** တည်နေတော့၏။(သုတ်ပါထေယျ၊၄)

ဝိပဿနာယောဂီရဲ့အဆင့်(၃)ဆင့်

ဝိပဿနာယောဂီကယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ပထမဆုံး ‘ပညတ္တိ’ ဌပေတွာ’ အရ ပညတ်အာရုံကို ဖယ်ခွာပြီးတဲ့အခါ ‘နိဗ္ဗတ္တိတပရမတ္ထဝသေန’ - အရ ပရမတ်အာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ် သဘောတစ်မျိုးမျိုးကိုမြင်အောင် ရှုမြင်ရပါတယ်။

ပရမတ်အာရုံကို တွေ့မြင်နိုင်တဲ့အခါ ‘ဝိသေသေန ပဿတီတိ’ အရ မမြဲမှုအနိစ္စ၊ ဆင်းရဲမှုဒုက္ခ၊ အစိုးမရမှု အနတ္တသဘော(၃)မျိုးမြင်နိုင်အောင် အထူးရှုမြင်မှုပြုရပါတယ်။

နောက်ဆုံးအဆင့်အနေနဲ့ ‘ဝိဝိဓာ ဝါ ပဿတီတိ၊ ဝိပဿနာ’ အရ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်(၁၀)မျိုးသို့ ရောက်အောင် ရှုမြင်ရမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ မဟာဋီကာ)

ဒါကြောင့် ပထမအင်္ဂါရပ်က ပညတ်အာရုံမှ ပရမတ်အာရုံ-ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့သဘော ‘သဘာဝလက္ခဏာ’ ကို မြင်အောင်ရှုမြင်မှုဟာ ဝိပဿနာအလုပ်ရဲ့အခြေခံ ‘နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နဲ့၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်’ အပိုင်း၊ ‘ဉာတပရိညာ စခန်း’၊ ‘သစ္စဉာဏ်’ အဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယအင်္ဂါရပ်အနေနဲ့က ပရမတ်ရုပ်နာမ်သဘော

တရားတို့ရဲ့ မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အစိုးမရခြင်း ‘သာမည
လက္ခဏာ’ ထင်မြင်အောင်ရှုမြင်မှုဟာ ဝိပဿနာအလုပ်ရဲ့
အလယ်ပိုင်း ‘သမ္မသနဉာဏ်နဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်’ ၊ ‘တီရဏ
ပရိညာစခန်း’ ၊ ‘ကိစ္စဉာဏ်အဆင့်’ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးအင်္ဂါအနေနဲ့ သင်္ခါရရုပ်နာမ်အာရုံတွေကိုပဲ
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးမျိုးနဲ့ ရှုဖန်များလာတဲ့အခါ
ဝိပဿနာအလုပ်ရဲ့ ရင့်ကျက်မှုအားကြီးမှုအပိုင်းဖြစ်တဲ့ အထက်
‘ဘင်္ဂဉာဏ်မှအနုလောမဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်’ တိုင်အောင် ရှုမြင်
မှုဟာ ‘ပဟာနပရိညာစခန်း’ ၊ ‘ကတဉာဏ်’ အဆင့်ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအဆင့်(၃)ဆင့်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ယောဂီဟာ ဝိပဿနာ
ဘာဝနာအလုပ်ရဲ့ လမ်းဆုံးပန်းတိုင်ကို ရှာဖွေတွေ့မြင်နိုင်ပြီ
ဖြစ်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်လမ်း၏စခန်း(၃)ခု

နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုလိုတဲ့ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၊ မဂ္ဂင်လမ်းကို လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးတဲ့အခါမှာ
မဖြစ်မနေ ကျော်လွန်ဖြတ်သန်းရမယ့် စခန်း(၃)ခု ရှိပါတယ်။

(၁)ပထမဦးဆုံး ဉာတပရိညာခေါ်တဲ့ ‘အသိစခန်း’ ကို ဖြတ်ကျော်ရပါမယ်။ ဉာတပရိညာဆိုတာ သိသင့်တာတွေကို အရင်ဆုံးသိအောင်လုပ်တာပါပဲ။ ဘာတွေကို သိအောင်လုပ်ရမှာလဲ?။ အရင်ဆုံး ပညတ်နဲ့ပရမတ် ခွဲခြားပြီး သိအောင်လုပ်ရပါမယ်။ ပရမတ်ထဲမှာလည်း ခန္ဓာ၊အာယတန၊ ဓာတ်၊သစ္စာ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတွေကို သိအောင်လုပ်ရမှာပါ။

သိအောင်လုပ်တဲ့နေရာမှာ (၁)ဥဂ္ဂဟ-ဆရာထံက သင်ကြားခြင်း။ (၂)သဝန-တစ်ပါးသူထံက နာကြားခြင်း။ (၃)ပရိပုစ္ဆာ-မရှင်းလင်းတာကို မေးမြန်းခြင်း။ (၄)ဓာရဏ-စိတ်မှာစွဲမြဲစွာ ဆောင်ထားခြင်း။ (၅)ပစ္စဝေက္ခဏာ-ပညာဖြင့် ရှုမြင်ဆင်ခြင်ခြင်း။ ဒီ(၅)မျိုးနဲ့ သိအောင်လုပ်နိုင်တဲ့အခါ ‘ဉာတပရိညာ’ စခန်းကို ကျော်လွန်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာတပရိညာအဆင့်မှာ ပရမတ်ရုပ်နာမ်သဘောတွေကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ သိမြင်နိုင်ပြီဆိုရင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်တွေနဲ့ ‘ရှေးဦးစွာ သိမှုနဲ့ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခွာမှု’ ပြည့်စုံပါပြီ။

(၂) ဒုတိယဖြတ်သန်းရမယ့်စခန်းကတော့ တီရဏပရိညာခေါ် **‘အလုပ်စခန်း’** ဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်စခန်းမှာ ဘယ်လို အလုပ်မျိုးတွေ လုပ်ရမှာလဲ?။ **‘ဉာတပရိညာ’**နဲ့ သိပြီးဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို **‘အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ’** ဆိုတဲ့ အနုပဿနာဉာဏ်(၃)မျိုးနဲ့ သိမြင်နိုင်အောင် အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ရှုမြင်အားထုတ်မှု အလုပ်မျိုးပါပဲ။

တီရဏပရိညာအဆင့်မှာ ပရမတ်ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတရားတွေကို လက္ခဏာရေးသုံးပါးနဲ့ သိမြင်နိုင်ပြီဆိုရင်တော့ **‘သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်’** တွေနဲ့ **‘ဒုတိယ ကျင့်မှုနဲ့ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခွာနိုင်မှု’** ဖြစ်ပါပြီ။

(၃) တတိယ ဖြတ်သန်းရမယ့်စခန်းကတော့ ပဟာနုပရိညာခေါ် **‘ပယ်မှုစခန်း’** ဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်စခန်းတုန်းက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဉာဏ်တွေနဲ့ **‘အဖြစ်၊ အပျက်၊’** သိမြင်ပြီး ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို **‘ဘင်္ဂဉာဏ်မှမဂ်ဉာဏ်’** တိုင်အောင် ဆက်လက်ပွားများတဲ့အခါမှာ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥဇ္ဈေဒဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ အတူ၊ နိစ္စဒိဋ္ဌိ၊ သုခဒိဋ္ဌိ၊ သုဘဒိဋ္ဌိတွေကိုပါ အမြစ်ပြတ်တဲ့အထိ ပယ်သတ်နိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

အရိယမဂ်ကို ဆိုက်ရောက်လာတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ

‘ပယ်မှု’ဆိုတဲ့စခန်းကို အရိယမဂ်နဲ့ ဖြတ်သန်းကျော်လွန်နိုင် တဲ့အခါ ‘တတိယ၊ပယ်မှုနဲ့ ဒိဋ္ဌိကိုခွာနိုင်မှု’လည်း ပြည့်စုံသလို၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း အာရုံပြုမှုသဘောနဲ့ လှမ်းမြင်လိုက်ရပါပြီ။

အခုလို နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဉာဏ်နဲ့ မျက်မှောက် ပြုလိုတဲ့ယောဂီဟာ သတိပဋ္ဌာန်အကျင့်မြတ်နဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်တရားကို စခန်း(၃)ခုလွန်မြောက်နိုင်တဲ့ အထိ ပွားများအားထုတ်ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ- လူတစ်ယောက် တောခရီးလမ်းကို ကျော် ဖြတ်ပြီး မြို့ကို အရောက်သွားရမယ် ဆိုပါစို့။ တောလမ်းကို မသွားခင်အရင်ဆုံး တောလမ်းအကြောင်းကို သိအောင်စုံစမ်း ရပါမယ်။ မကောင်းတဲ့လမ်း၊ အန္တရာယ်ထူပေါ့တဲ့လမ်းတွေကို ရှောင်ဖယ်ပြီး၊ ကောင်းတဲ့လမ်း၊ အန္တရာယ်ကင်းတဲ့လမ်းကို ရွေးချယ်ရပါတယ်။ ဒါဟာ ‘ဉာတပရိညာ’အသိစခန်းပါ။

ပြီးတဲ့အခါ လမ်းရွေးပြီးရုံနဲ့ ဒီတောကို လုံးဝဖြတ် သန်းနိုင်ဦးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ မဖြစ်မနေ ကိုယ်တိုင် ခရီးနှင်ရပါ လိမ့်မယ်။ ဒါကတော့ ‘တီရဏပရိညာ’အလုပ်စခန်းပါ။

နောက်ဆုံး လမ်းရွေးပြီး၊ ခရီးနှင်နေတဲ့ ခရီးသည်ဟာ

ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယစွမ်းအား၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာစွမ်းအားတွေအလျောက် လျှောက်လှမ်းနေတဲ့ ခြေလှမ်းတိုင်းမှာ တောတန်းကို ကျော်လွန်ပြီး မြို့နန်းအနီး ရောက်ရောက် သွားမှုကို နောက်ဆုံးမြို့ရောက်သွားချိန်အထိ ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နေရမှာပါ။ ဒါကတော့ ‘ပဟာနပရိညာစခန်း’ပါ။

တောတန်းကို ခြေတစ်လှမ်း လွန်မြောက်သွားတိုင်းမှာ ပယ်မှုကိစ္စတစ်ချက် ပြီးပြီးသွားတာ၊ မြို့နန်းဆီ ခြေတစ်လှမ်းနီးနီးသွားမှုကိစ္စတစ်ချက် ပြီးပြီးသွားတာဟာ ‘ကိလေသေ မာရေတီတိ မော။ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီတိ ဂေါ။ ကိလေသေ မာရေန္တော နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီတိ မဂ္ဂေါ’ စတဲ့အဖွင့်တွေအရ ကိလေသာကို ပယ်သတ်မှုကိစ္စ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေမှုကိစ္စ(၂)မျိုးကို ‘ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်’က ဆောင်ရွက်သွားမှုသဘောပါ။

ဒါကြောင့် တောစုံစမ်းမှု ‘ဉာတပရိညာ’နဲ့၊ တောဖြတ်သန်းမှု ‘တီရဏပရိညာ’ ပြည့်စုံလာရင် တောလွန်မြောက်မှု ‘ပဟာနပရိညာ’ သာမကဘဲ၊ မြို့ကိုရောက်လာမှု ‘သစ္စိကတ’ ကိစ္စပါ ပြည့်စုံသွားမှုကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဥပမာထဲမှာ တောဆိုတာက - ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်

တရား၊ ‘ဒုက္ခသစ္စာ’များပါ။ စုံစမ်း၊ဖြတ်သန်း၊လွန်မြောက်ဆိုတာ- မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊ ‘မဂ္ဂသစ္စာ’တရားက ပရိညာ(၃)ပါး ကိစ္စနဲ့ ‘သမုဒယသစ္စာ’ဒိဋ္ဌိ၊မာန၊တဏှာတွေကို ပယ်သတ်လွန်မြောက်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့အမြိုက်မြို့တော် ‘နိရောဓသစ္စာ’ကို အရိယမဂ်က အာရုံပြုမှုသဘောမျိုးနဲ့ ရောက်သွားမှုပါ။

တစ်ချက်ခုတ်(၃၇)ချက်ပြတ်

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအတိုင်း မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်တရားကို လက်တွေ့ပွားများအားထုတ်တဲ့အခါ သတိဦးဆောင်တဲ့ပညာ၊ ပညာဦးဆောင်တဲ့ သတိနဲ့ ရှုမှတ်စိတ်တစ်ခုစီ ဖြစ်ပါတယ်။ မှတ်စိတ်တစ်ခုစီနဲ့ မှတ်နေနိုင်မှုမှာ သတိ၊ဝီရိယ၊သမာဓိ၊ သိနေမှုမှာ ပညာ၊ဝိတက်ဆိုတဲ့ကာရကမဂ္ဂင်(၅)ပါးနဲ့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ကိုပွားနေမှုပါ။

အဲဒီလို ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ကို ပွားနေတဲ့ယောဂီရဲ့ မှတ်သိစိတ်တစ်ချက်စီမှာ သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် (၄)ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်(၄)ပါး၊ ဣန္ဒြေ(၅)ပါး၊ ဗိုလ်(၅) ပါး၊ ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး၊

မဂ္ဂင်(၈)ပါးဆိုတဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ရဲ့အသင်းအပင်းဝင် အင်အားစုဖြစ်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရား(၃၇)ပါးတို့ဟာ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားပြည့်စုံလာမှုဟာ ရှေးရှုမှတ်စိတ်နဲ့ နောက်ရှုမှတ်စိတ်တို့ မတူလောက်အောင် သိလာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီရဲ့ မှတ်သိစိတ်တစ်ချက်ဟာ တစ်ချက်ခုတ်ရုံနဲ့ (၃၇)ချက်ပြတ်တဲ့ဘာဝနာအလုပ်ရယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက မဟာသဠာယတနိကသုတ်မှာ ဟောတော်မူထားပါတယ်။

စိတ်၏အနှောင်အဖွဲ့(၅)ပါး

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီတစ်ယောက်ဟာ မိမိရဲ့ရှုစိတ်နဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့ တစ်သားတည်းဖြစ်တည်ပြီး သမာဓိရနေနိုင်ဖို့အတွက် စိတ်ကို ဖွဲ့နှောင်ချည်တုတ်ထားတဲ့ တရား(၅)မျိုးကို ရှောင်ခွာနိုင်ရပါမယ်။

- ၁-ငါးပါးအာရုံကာမဂုဏ်တို့၌ တပ်မက်စိတ်များမှု။
- ၂-မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ တပ်မက်စိတ်များမှု။
- ၃-ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့၌ ငဲ့ကွက်တွယ်တာစိတ်များမှု။
- ၄-စားပြီးအိပ်နေဇိမ်ခံလေ၍ ချမ်းသာကို ခံစားလိုမှု။

၅-နတ်ပြည်လောက်ကိုသာစိတ်ညွတ်၍ ကျင့်သုံးမှု။

ဒီတရား(၅)မျိုးဟာ ယောဂီရဲ့စိတ်မှာ လွတ်မြောက်မှု ချမ်းသာကို မရရှိနိုင်အောင် ဖမ်းဆုပ်ချုပ်နှောင်ထားလေ့ရှိတတ် လို့ ‘စေတောဝိနိပဇ္ဇန’ စိတ်အနှောင်အဖွဲ့တရား မည်ပါတယ်။

စိတ်၏လွတ်မြောက်ကြောင်း(၅)ပါး

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို စတင် ပွားများချိန်ကစပြီး ‘တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ’-ခဏငြိမ်းအေးတဲ့လွတ် မြောက်မှု၊ ‘ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ’-ကြာကြာငြိမ်းအေးတဲ့ လွတ် မြောက်မှု’ဆိုတဲ့ လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိသုခနှစ်မျိုးကို ရရှိခံစား နေရပါတယ်။ ရှေးသို့ ဆက်ပြီး ‘သမုဇ္ဈဒဝိမုတ္တိ’-အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းအေးတဲ့လွတ်မြောက်မှု၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ’- တစ်ဖန်ငြိမ်း အေးတဲ့လွတ်မြောက်မှု၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိ’-ထာဝရငြိမ်းအေးတဲ့ လွတ်မြောက်မှု’တွေကို ရရှိနိုင်ဖို့မှာ ‘ဝိမုတ္တာယတန’ခေါ် လွတ်မြောက်ကြောင်းတရား(၅)ပါးကို မပြတ်ဆက်လက် ပွားများနေနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

၁-သူတစ်ပါးတို့ ဟောကြားတဲ့ တရားတော်တို့ကို ကြားနာတဲ့အခါ ပါဠိကိုလည်းသိ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သဘောပေါက်အောင်ပြုပြီး၊ ဝမ်းမြောက်မှု 'ပါမောဇ္ဇ'၊ နှစ်သက်မှု 'ပီတိ'၊ ကိုယ်စိတ်အေးငြိမ်းမှု 'ပဿဒ္ဓိ'၊ ကိုယ်စိတ် ချမ်းသာမှု 'သုခ'၊ စိတ်တည်ကြည်မှု 'သမာဓိ' တို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိဟာ ပထမဆုံးလွတ်မြောက် ကြောင်းဖြစ်တဲ့ 'ဝိမုတ္တာယတန' တရားပါ။

၂-မိမိက သူတစ်ပါးတို့အား တရားတော်တို့ကို တစ်ဖန်ပြန်ဟောကြားတဲ့အခါမှာ ပါဠိကိုလည်းသိ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သဘောပေါက်အောင်ပြုပြီး၊ ဝမ်းမြောက်မှု 'ပါမောဇ္ဇ'၊ နှစ်သက်မှု 'ပီတိ'၊ ကိုယ်စိတ်အေးငြိမ်းမှု 'ပဿဒ္ဓိ'၊ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာမှု 'သုခ'၊ စိတ်တည်ကြည်မှု 'သမာဓိ' တို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိဟာ ဒုတိယ၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း 'ဝိမုတ္တာယတန' တရားပါ။

၃-တရားတော်တို့ကို နှုတ်နဲ့ ရွတ်ဖတ်ပူဇော်တဲ့အခါ ပါဠိကိုလည်းသိ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သဘောပေါက် အောင်ပြုနိုင်ပြီး 'ပါမောဇ္ဇ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သုခ၊ သမာဓိ' တို့

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဂုဏ်ရည်

အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိဟာ တတိယ၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း ‘ဝိမုတ္တာယတန’ တရားပါ။

၄-တရားတော်တို့ကို စိတ်နဲ့ အဖန်ဖန်နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တဲ့အခါ ပါဠိကိုလည်းသိ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း သဘောပေါက်အောင်ပြုနိုင်ပြီး ‘ပါမောဇ္ဇ၊ဝီတိ၊ပဿဒ္ဓိ၊သုခ၊ သမာဓိ’ တို့ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိဟာ စတုတ္ထ၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း ‘ဝိမုတ္တာယတန’ တရားပါ။

၅-သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်မျိုးမျိုးကို အာရုံခံမိတ်ယူပြီး ပွားများတဲ့အခါ ပါဠိကိုလည်းသိ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း သဘောပေါက်အောင်ပြုနိုင်ပြီး ‘ပါမောဇ္ဇ၊ဝီတိ၊ပဿဒ္ဓိ၊သုခ၊ သမာဓိ’ တို့ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီသမာဓိဟာ ပဉ္စမ၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း ‘ဝိမုတ္တာယတန’ တရား ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီဝိမုတ္တာယတန(၅)ပါးမှာ တစ်ပါးပါးကို ပြည့်စုံ အောင် ပွားများအားထုတ်နိုင်တဲ့ယောဂီဟာ လက်ငင်းဘဝမှာပဲ ‘တဒင်္ဂါဝိက္ခမ္ဘန၊သမုစ္ဆေဒ၊ပဋိပဿဒ္ဓိ၊နိဿရဏ’ ဆိုတဲ့ ဝိမုတ္တိ (၅)မျိုးနဲ့ လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာကို ရရှိနိုင်ကြောင်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပါတယ်။ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ဝိမုတ္တာယတနသုတ်၊)

ပါရမီစစ်တမ်းအင်္ဂါ(၅)ချက်

သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဟာ တစ်ခါတရံမှာ တရားအား ထုတ်ရင်း ‘ငါ ပါရမီမှ ရှိပါရဲ့လား၊ ငါဒီတရားကို သိနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး’ လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်သေးမှုစိတ်မျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင် အမြင်သေးခြင်းမျိုးနဲ့အတူ တရားတော်ကို အထင်သေးခြင်း၊ တရားဟောဆရာကို အထင်သေးခြင်းတွေနဲ့ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ မသင့်လျော်စွာနှလုံးသွင်းခြင်းဆိုတဲ့ တရားဆိုး(၅)မျိုးဟာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သမ္မတ္တနိယာမခေါ် ‘**အရိယမဂ်**’ ကို မရောက်နိုင်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်လို့ မိမိကိုယ်ကို ပါရမီတကယ်ရှိ/မရှိ စစ်ကြည့်ချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ‘**ပဓာနိယဂံတရား**’ ခေါ် ပါရမီစစ်တမ်း(၅)ချက်နဲ့ စစ်ဆေးကြည့်နိုင်ပါတယ်။

၁- မြတ်စွာဘုရား၏ဗောဓိဉာဏ်ကိုယုံကြည်မှုရှိခြင်း၊

- ၂-တရားအားမထုတ်နိုင်လောက်တဲ့ ရောဂါမရှိခြင်း၊
- ၃-စဉ်းလဲမှု၊လှည့်စားမှု၊ တတ်ယောင်ကားလုပ်မှုမျိုး မရှိခြင်း၊
- ၄-ထက်သန်သောသမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယပြည့်စုံခြင်း၊
- ၅-ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ် ရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ယုံကြည်,ကျန်းမာ၊ ဖြောင့်စွာစိတ်ထား၊ လွန်စွာ အားထုတ်၊ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို၊ ဖြစ်,ချုပ်ဉာဏ်မြင်၊ ဤငါးအင်၊ အမှန်ပင် မဂ်ရကြောင်း’ဆိုတဲ့ ဒီတရား(၅)မျိုးလုံးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ယောဂီဟာ မိမိကိုယ်ကို ‘ပါရမီပြည့်စုံသူပဲ’လို့ မှတ်ကျောက် တင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီဘဝမှာပဲ လက်ငင်းမုချ မဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အနည်းဆုံးဒီဘဝမှာ အကြောင်း မညီညွတ်လို့ မဂ်ဖိုလ်မရသေးရင်တောင်မှ စူဠသောတာပန် အမည်ခံနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

တရားထူးသိမြင်နိုင်ကြောင်း(၄)ပါး

မဂ်၊ဖိုလ်တရားထူးတွေကို အမှန်တကယ် သိမြင်လိုတဲ့ ယောဂီဟာ အင်္ဂါ(၄)ချက်နဲ့ မလွဲမသွေ ပြည့်စုံနေရပါမယ်။

၁-မဂ်ဖိုလ်နှင့်စပ်သော တရားတို့ကို ဟောပြောလေ့ ရှိသောပညာရှိသူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်မှုရှိခြင်း။ ၂-မဂ်ဖိုလ်နှင့်စပ်သောတရားစကားတို့ကို နာကြား မှတ်သားမှုပြု ရခြင်း။ ၃-ကြားနာရသည့်အတိုင်း နှလုံးသွင်းမှုရှိရခြင်း။ ၄-မဂ်ဖိုလ်တရားနှင့်လျော်ညီသော သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာအကျင့်ကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းပါ။ ဒီအင်္ဂါ(၄) ချက်လုံးနဲ့ အစုံအညီ ပြည့်စုံနေသူဟာ ပါရမီပြည့်စုံလာတာနဲ့ ဒီဘဝမှာပဲ အနည်းဆုံး သောတာပန်ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊စတုက္ကနိပါတ်မှာ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒီဘဝမဂ်မရက နောက်ဘဝအရလွယ်

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ တကယ်လို့ ဒီဘဝမှာ ပညာအားနည်းနေသေးလို့ မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်သေးခဲ့ရင်လည်း အနည်းဆုံးတော့ ယထာဘူတဉာဏ်ကို လက်ကိုင်ရရှိနိုင်တဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်ဘဝနဲ့ စူဠသောတာပန်အဖြစ်ကို ရရှိနိုင်မှာပါပဲ။

အန္တပုထုဇဉ်တစ်ယောက်ဟာ ဘဝနဲ့ လောကကို

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမြင်အသိတွေနဲ့သာ ရှုမြင်မှုပြုပေမယ့် ကလျာဏပုထုဇဉ်ကတော့ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ အမြင်အသိတွေနဲ့ ရှုမြင်ပါတယ်။ သောတာပန်စတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၅)မျိုးထဲမှာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ(၃)မျိုးကို ကလျာဏပုထုဇဉ်က ‘ယထာဘူတ၊ နေရာကျအောင်’ သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လို သိမြင်ပါလဲဆိုတာကို သတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ အဋ္ဌကထာမှာ အခုလို ညွှန်ပြပါတယ်။

ယံ ပဿတိ၊ န တံ ဒိဋ္ဌိ၊ ယံ ဒိဋ္ဌိ၊ တံ နပဿတိ။

ယံ၊ အကြင်ယောက်ျားမိန်းမစသော မရှိပညတ်ကို။

(ပုထုဇ္ဇနေ၊ အန္ဓပုထုဇဉ်သည်) ပဿတိ၊ မဟုတ်မမှန် မိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် မြင်၏။ တံ၊ ထိုမိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် မြင်ခြင်းကို။

(ကလျာဏေန၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်သည်) နဒိဋ္ဌိ၊ မမြင်ပေ။

ယံ၊ အကြင်ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ ဓာတ်၊ သစ္စာကို။ (ကလျာဏေန၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်သည်) ဒိဋ္ဌိ၊ ပရမတ်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏ဟုမြင်၏။ တံ၊ ထိုပရမတ်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ ဓာတ်၊ သစ္စာအမြင်ကို။ (ပုထုဇ္ဇနေ၊ အန္ဓပုထုဇဉ်သည်) နဒိဋ္ဌိ၊ မမြင်နိုင်ပေ။

ယံ၊ အကြင်ယောက်ျားမိန်းမစသော မရှိပညတ်ကို။

(ပုထုဇ္ဇနေ၊ အန္ဓပုထုဇဉ်သည်) နဒိဋ္ဌိ၊ မမြင်နိုင်ပေ။

ဒါကြောင့်လည်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာ **‘ဣဒံ ပဋိပတ္တိနိဿယာယ၊ ဤဝိပဿနာအကျင့်ကို အမှီပြု၍။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ၊ ယခုဘဝ၌ပင်။ အမတပရိယောသာနံ၊ သေခြင်းဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သို့။ အနဘိသမ္ဘုနန္တော၊ မရောက်နိုင်သေးသော်လည်း။ သုဂတိပရာယနော၊ နတ်ရွာသုဂတိသို့လားရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏’**လို့ အပါယ်ဘေးမှ စိတ်အေးရကြောင်း မိန့်ဆိုပါတယ်။

ဒါတွင်မကပါဘူး။ ဝိပဿနာပွားရင်းနဲ့ သေခါနီးမှာ ဒိဋ္ဌိမပြုတ်၊ တပြုတ်နဲ့ စုတိစိတ်ကျသွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ **‘တတ္ထ သုခိနော၊ ချမ်းသာစွာ နတ်ပြည်ရောက်မှု။ ဓမ္မပဒါ ပလဝန္တိ၊ ဒန္တော သတုပ္ပါဒေါ ဟောတိ၊ ငါနတ်ပြည်ရောက် နေရပါ လားလို့ သတိရမှုကနွေးပြီး ဝိပဿနာအသိတွေ လျင်မြန်စွာ ဘွားခနဲ ပေါ်လာမှု’** ရှိတယ်လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ နတ်ပြည် ရောက်ပြီးချိန်မှာ မိမိရဲ့ဝိပဿနာအသိဉာဏ်တွေနဲ့ မဂ်ဖိုလ်ကို မရသေးရင် နတ်အရိယာတွေရဲ့ တရားဆွေးနွေးသံကြားတဲ့ အခါ၊ သီတင်းနေ့တွေမှာ ဓမ္မကထိကနတ်သားတွေရဲ့ တရား ဟောသံကြားတဲ့အခါစသည်တွေမှာ လှူပြည်က ပွားများအား ထုတ်ခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ ဥပနိဿယသတ္တိကျေးဇူးပြုမှု

ကြောင့် တစ်ခဏအတွင်းမှာ မဂ်ဉာဏ်အလင်းကို ရနိုင်ကြောင်း အားတက်ဖွယ်ရာ မြတ်စွာဘုရား တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်နည်းကျတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၊ အကျင့်တရားကို ဒီဘဝ၊ မသေရမီ အချိန်လေး အတွင်းမှာ ‘ဘာဝိတကိစ္စ’နဲ့ ပွားဖြစ်အောင် ပွားလိုက်နိုင်ခဲ့ရင်၊ ပွားပြီးတဲ့အခါမှာလည်း ‘ဗဟုလီကတကိစ္စ’နဲ့ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ထပ်မံတလဲလဲ ပွားနေနိုင်ခဲ့မယ်ဆိုရင် သာသနာတော် ခေတ်ကြီးနဲ့ ‘ကြုံလည်း ကြုံခွင့်ရပြီး၊ ကြိုက်လည်း ကြိုက်ခွင့် ရနိုင်သူတစ်ယောက်ပဲ’ လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်လိုက်ပါ။

မဟာသတိပဋ္ဌာန်သင်တန်းပြဆရာတော်
အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)
၁၆-၁၂-၂၀၀၉။
ဖုန်း-၀၉-၅၄၀ ၁၇၇၄